

การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ในภาษาไทย ตามพระราชนิยม ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว*

บุญ อินทร์พสσύ

อดีตราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์

ราชบัณฑิตยสถาน

บทนำ

ในระหว่างปลายปี ๒๕๒๔ และต้นปี ๒๕๒๕ คณะราชบัณฑิตที่ปรึกษาได้พิจารณาเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย, ซึ่งเป็นพระราชดำริและพระราชนิยมในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. ในช่วงระยะเวลาเดียวกันราชบัณฑิตยสถานก็กำลังดำริขอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ภาษาไทย. คณะราชบัณฑิตที่ปรึกษาเห็นว่าเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระบรมราชธิบายไว้ในพระราชนิพนธ์ **วิธีใหม่สำหรับใช้สระและเขียนหนังสือไทย** ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๐. นับระยะเวลาแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันก็ได้ ๖๕ ปีแล้ว, การใช้เครื่องหมายวรรคตอนก็ยังไม่แพร่หลายทั่วประเทศ. คณะราชบัณฑิตที่

ปรึกษาเห็นสมควรมอบเรื่องและพระบรมราชธิบายให้แก่คณะกรรมการฯ รับผิดชอบพิจารณาและดำเนินการ, และมอบให้ข้าพเจ้าเขียนบทความเกี่ยวกับพระราชดำริและพระราชนิยมขึ้นอีกโสดหนึ่ง เพื่อราชบัณฑิตยสถานจะได้มอบบทความและพระบรมราชธิบายแก่คณะทำงานจัดทำหนังสือที่ระลึกสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี รับเอาไปพิมพ์เผยแพร่ต่อไป.

ข้าพเจ้าจึงขอใช้ชื่อบทนำนี้เชิญชวนให้ท่านที่มีหนังสือที่ระลึกฯ ได้อ่านพระบรมราชธิบายในพระราชนิพนธ์นั้น. นอกจากท่านจะได้ทราบถึงพระบรมราชธิบายของพระองค์แล้ว, ข้าพเจ้าคิดว่าท่านใคร่จะมีคำถามขึ้นบ้างก็ได้ เช่น เหตุไรล้นเกล้าฯ จึงทรงหยิบยกเรื่องภาษาและหนังสือเป็นเรื่องสำคัญ. พระองค์ทรงเป็นอัจฉริยบุรุษ, ทรงมีภูมิธรรม, พระองค์ย่อมหยั่งรู้

เหตุการณ์ได้ดี และเร็วกว่าคนสามัญ. เหตุการณ์ที่พระองค์ได้ทรงทราบในสมัยนั้นเวลานี้เป็นเรื่องประวัติศาสตร์แล้ว, เราในสมัยปัจจุบันนี้ไม่ทราบเหตุการณ์ นอกจากจะสันนิษฐานตามเหตุผล. ข้าพเจ้าสันนิษฐานว่าเนื่องด้วยพระองค์ได้ทรงใช้เวลาศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษนานพอที่จะทรงมีประสบการณ์ เช่น ทวีปยุโรปเป็นภูมิภาคที่มีประเทศใหญ่และเล็กอยู่ไม่น้อย, ประเทศเหล่านี้ก็ต้องสร้างคนมีสติปัญญา จึงมีความสามารถที่รักษาประเทศของตนไว้อย่างมีเกียรติ, ไม่ยอมเป็นประเทศล่าหลังกัน. ประเทศหนึ่งมีความสามารถในวิชาการหนึ่ง อีกประเทศหนึ่งก็ย่อมแสดงว่ามีความสามารถในวิชาการนั้นๆ ได้เหมือนกัน, เช่น ประเทศเยอรมนีเพาะพันธุ์ปลาได้, ประเทศอื่นก็ทำได้เช่นกัน. เมื่อมาถึงการพิจารณาเรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน, แต่ละประเทศก็ใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาของแต่ละประเทศ, ซึ่งมีภาษาไม่เหมือนกัน.

* ตัดจากบทความเรื่อง "การใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย" ใน: การใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย. ครั้งที่ ๑ จัดพิมพ์โดยราชบัณฑิตยสถาน. กทม.: ไพศาลศิลป์การพิมพ์; ๒๕๒๖ หน้า ๑-๑๓.

ต่างถือว่าเครื่องหมายวรรคตอนเป็นสากล. ลันเกล้าฯ จึงทรงเรียกว่าเครื่องหมายวรรคตอนแบบยุโรป.

ลันเกล้าฯ ได้ทรงเห็นการณ์ไกล, ได้ทรงมีพระบรมราชาธิบายแต่ในกาลสมัยที่ทั่วโลกไม่มียุคพัฒนา. บัดนี้เราอยู่ในยุคพัฒนาของโลก, เราก็ถึงเวลาแล้วที่จะมองเห็นประโยชน์ของการใช้เครื่องหมายวรรคตอน, เราจะได้ช่วยให้คนของเราในระดับความรู้น้อย ได้เรียนเขียนอ่านหนังสือได้ง่าย, จะได้อ่านเรื่องที่ผู้รู้หนังสือมากจะถ่ายทอดเทคโนโลยี, ทำให้ผู้รู้หนังสือน้อยไม่เสียเปรียบผู้รู้หนังสือมาก, ทำให้ผู้รู้หนังสือมากและหนังสือน้อยไม่เสียเวลาได้เทียบกันในการตีความหมายทั้งในบทบัญญัติและหนังสือธุรกิจ. ข้าพเจ้าจึงขอเสนอให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณา. วิธีการที่จะแก้ไขนั้นมีข้อลำบากยากเย็น อยู่ที่เราจะยอมสละเวลาศึกษากันเท่านั้น. ภายในเวลาสั้นๆ ท่านก็จะเข้าใจวิธีการใช้เครื่องหมายวรรคตอน. เครื่องหมายวรรคตอนที่สำคัญมากที่สุดคือ มหัพภาค (.) และจุลภาค (,) เท่านั้น. ข้าพเจ้าเชื่อว่าสถาบันการศึกษาของเราในปัจจุบัน ก็สามารถจะวางวิธีการสอนได้, หากว่าได้มีตำราขึ้นแล้วและจัดให้มีการอบรมแบบการรณรงค์พร้อมกับความร่วมมือของสื่อมวลชน. ปัจจุบันพระราชดำริและพระราชนิพนธ์ในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ก็ได้เป็นพระราชมรดก, สมควรที่เราจะได้ช่วยกันทำนุบำรุงให้ใหญ่ไพศาลขึ้นต่อไป. ดังนี้ จะได้เป็นการเทิดพระเกียรติลันเกล้าฯ พระมหาธีรราชเจ้า.

พระราชดำริและพระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริและพระราชนิพนธ์ใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย ไว้แต่ พ.ศ. ๒๔๖๐. หลักฐานพระราชดำริมีปรากฏเป็นพระบรมราชาธิบายไว้ในพระราชนิพนธ์ **วิธีใหม่สำหรับใช้สระและเขียนหนังสือไทย** ซึ่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการในครั้งนั้น ได้มอบให้สามัคยาจารย์สมาคมรับไปพิมพ์ในนิตยสาร **วิทยาจารย์**, เล่มที่ ๑๗ ตอนที่ ๑๑ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๖๐.

ลันเกล้าฯ ได้มีพระราชดำริไว้ในพระราชนิพนธ์ดังกล่าวข้างต้นไว้ ๓ ประการ : การเขียนและใช้สระและพยัญชนะด้วยวิธีใหม่ ๑, การเขียนเว้นระยะคำ ๑, การใช้เครื่องหมาย (แบ่ง) วรรคตอน ๑. พระองค์ได้ทรงฟังความเห็นของนักปราชญ์และผู้ทรงคุณวุฒิตามที่เสนาบดีกระทรวงธรรมการได้ทูลถวายพระนามและนาม. นักปราชญ์สำคัญ คือ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทูลถวายความเห็นด้วย. ปรากฏว่าพระองค์ได้ทรงพิจารณาความเห็นแล้ว, พระองค์ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ยุติเรื่องการเขียนสระและพยัญชนะด้วยวิธีใหม่กับเรื่องการเขียนเว้นระยะคำ. เรื่องยุตินี้เพิ่งปรากฏเป็นหลักฐานใน **สารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว**, พิมพ์ใน พ.ศ. ๒๕๒๔. ดังนั้นนับแต่ พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นต้นมา, ลันเกล้าฯ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนในพระราช-

นิพนธ์, โดยเฉพาะประเภทร้อยแก้ว. พระราชดำริจึงเป็นพระราชนิพนธ์ในรูปพระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ ในกาลต่อมา, แล้วเป็นพระราชมรดกให้แก่ประชาชนชาวไทย.

พระบรมราชาธิบาย

พระบรมราชาธิบายเกี่ยวกับกรเขียนหนังสือไทยนั้น อยู่ในข้อที่ ๕ ของพระราชนิพนธ์ **วิธีใหม่สำหรับใช้สระและเขียนหนังสือไทย** พระองค์ทรงแนะนำว่าเราไม่ควรเขียนในลักษณะถ้อยคำติดต่อกันไปหมด, เพราะ **“...ทำให้หนังสือไทยเราเป็นหนังสือที่เรียนและเขียนอ่านให้ถูกต้องได้ยากเกินไปกว่าที่ควร. หนังสือใดที่เรียนเขียนอ่านได้ยาก ย่อมจะเป็นของทำให้ผู้ใช้เสียเปรียบแก่ผู้ที่มีอักษรใช้อย่างที่เรียนเขียนอ่านได้ง่าย ๆ....”**

พระองค์ทรงแนะนำให้ใช้เครื่องหมายวรรคตอนตามตำราแบบเรียนการแต่งหนังสือ. ตำราดังกล่าวนี้ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล), เมื่อครั้งยังเป็นพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ อธิบดีกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ, เป็นผู้คิดชื่อภาษาไทยแทนภาษาอังกฤษ; กรมศึกษาธิการ พิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๔๓.

ดังนั้น ในพระราชนิพนธ์ของพระองค์, โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทร้อยแก้ว, เราจะสังเกตได้ทันทีว่าพระองค์ทรงใช้ประโยคสั้น, ความเป็นภาษาพูด; แต่เมื่อเป็นประโยคและมีเครื่องหมายมหัพภาคกำกับเมื่อจบ

ทุกประโยค ก็เป็นภาษาเขียน, เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่างในการเรียงความตามหลักไวยากรณ์. พระราชนิพนธ์เรื่องใดเป็นที่นิยมกันแพร่หลาย; กระทรวงศึกษาธิการก็คัดเลือกให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนด้วย.

เครื่องหมายวรรคตอนแบบปัจจุบัน คือ เครื่องหมายวรรคตอนแบบยุโรป ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียก. เครื่องหมายวรรคตอนแบบยุโรปนี้ มีมาแล้ว ๓๐๐ ปี; ทั้งนี้มีสาเหตุจากความเรียงไม่ชัดแจ้ง, ทำให้มีปัญหาในธุรกิจ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ และ ๑๘. อาจารย์บางท่านนิยมเรียกเครื่องหมายวรรคตอนแบบยุโรปว่า เครื่องหมายวรรคตอนแบบสากล, เพราะเครื่องหมายแบบยุโรปได้แพร่หลายไปในนานาประเทศแล้ว.

สันนิษฐานว่า หมอบรัดเลย์ (นายแพทย์ D.B. Bradley, นักสอนศาสนาชาวอเมริกัน) เป็นผู้เขียนตอนที่เกี่ยวกับเรื่องเครื่องหมายวรรคตอนแบบปัจจุบันเพิ่มเติมขึ้น, ตีพิมพ์ไว้ในหนังสือประถม ก กา, ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นแบบเรียนภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ ๓.

ในสมัยรัชกาลที่ ๕, เมื่อสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ได้ทรงเป็นประธานการสร้างพระไตรปิฎกฉบับรัชกาลที่ ๕, พระองค์ก็ได้ทรงจัดการให้ใช้อักษรไทยแทนอักษรขอมและเครื่องหมายวรรคตอนแบบปัจจุบัน. ใน พ.ศ. ๒๔๔๒ พระองค์ใช้เครื่องหมายวรรคตอนแบบปัจจุบันในพระนิพนธ์ **นวโกวาท**, ซึ่งเป็นหนังสือที่

พิมพ์หลายครั้ง. ครั้งที่ ๗๐ พิมพ์ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ เล่ม.

ใน พ.ศ. ๒๔๔๓ กรมศึกษาธิการจัดพิมพ์ตำราแบบการแต่งหนังสือเครื่องหมายวรรคตอนดังกล่าวข้างต้น.

ในสมัยรัชกาลที่ ๖, สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ทรงใช้เครื่องหมายแบบยุโรปในพระนิพนธ์ **พุทธประวัติ**, พิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๕๕; พระองค์ทรงใช้แต่มหัพภาคเท่านั้น ในเมื่อจบประโยคหนึ่งๆ. **พุทธประวัติ** เป็นหนังสือที่แพร่หลายมาก : ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยพิมพ์ปีละ ๖๐,๐๐๐ เล่ม และจำหน่ายหมดทุกปี.

นับแต่ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงแนะนำการใช้เครื่องหมายแบบปัจจุบันใน พ.ศ. ๒๔๖๐ แล้ว, ปรากฏว่าหนังสือที่มีชื่อ ประเภทนิตยสาร, ประเภทแบบเรียน, และประเภทปรัชญา ก็ใช้เครื่องหมายวรรคตอน; เช่น นิตยสาร **ดุสิตสมิต**; แบบเรียน **ตรุณศึกษา** ของโรงเรียนอัสสัมชัญ แต่งโดยบราเดอร์ฮีแลร์ และพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๖๓; และหนังสือ **हितประเทศ** ซึ่งเสฐียรโกเศศและนาคะ-ประทีป เป็นผู้แต่งและพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๖๔.

เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย

ในภาษาไทยเรามีเครื่องหมายวรรคตอน ๒ แบบ, คือ แบบโบราณและแบบปัจจุบัน.

เครื่องหมายแบบโบราณที่รู้จักกันดีและได้รับการนิยมนั้น มีรูปร่าง

คล้ายหัวตะปูเรียกว่า **คันเตี้ยว** (๗) สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงใช้เครื่องหมายคันเตี้ยวในพระนิพนธ์ของพระองค์เสมอ. ในสมัยนั้น นักเขียนหนังสือส่วนมากชอบการเว้นวรรคเว้นตอนมากกว่า และไม่นิยมใช้เครื่องหมายวรรคตอน; ดังนั้น ใน พ.ศ. ๒๔๔๗ เมื่อพระองค์ได้รับมอบหมายจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้แปลนิบาตชาดกเป็นภาษาไทย พร้อมทั้งร่างพระบรมราชาธิบาย, พระองค์จึงทูลขอพระราชทาน “ลงคันเตี้ยวในหนังสือเก่า.” เมื่อได้พระบรมราชานุญาตแล้ว, พระองค์ท่านก็ใช้คันเตี้ยวเมื่อจบประโยคหนึ่งๆ.

ในสมัยรัชกาลที่ ๗, หนังสือที่พิมพ์และใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้แก่หนังสือ **ประวัติศาสตร์สากล** ของหลวงวิจิตรวาทการ, พิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๗๓. ท่านพุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา, ได้ใช้เครื่องหมายวรรคตอนแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ จนถึงปัจจุบัน.

ในสมัยรัชกาลที่ ๘, นายเสฐียร พันธรังษี, นักหนังสือพิมพ์, ใช้เครื่องหมายวรรคตอนในหนังสือ **งานของพระมงกุฎเกล้าฯ**; และนายบุญมา วงศ์สุวรรณ, อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ใช้ในหนังสือ **เสกสาตราว่าด้วยสงคราม**.

การใช้เครื่องหมายวรรคตอนในสมัยรัชกาลที่ ๙

สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

รัชกาลที่ ๙ เป็นรัชสมัยที่ประเทศไทยอยู่ในยุคพัฒนาของโลก, มีการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคมขึ้นทุกสาขา; ปรากฏว่าจำนวนองค์การและเอกชนที่สนใจในประโยชน์ของการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย ตามพระบรมราชธิบายในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นทวีขึ้น.

สถาบันหรือองค์การนั้น ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย, กรรมการวชิราวุธานุสรณ์, สารศิริราช, สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, วารสารวิทยาศาสตร์การเกษตร, นิตยสารเสรีภาพของสำนักงานสารนิเทศระหว่างชาติแห่งสหรัฐอเมริกา, คณะอนุกรรมการกลุ่มบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์แห่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เป็นต้น.

ส่วนเอกชน ฝ่ายพุทธจักร ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์, สมเด็จพระสังฆราชพระอริยวงศาคตญาณ องค์ปัจจุบัน, ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น; และฝ่ายอาณาจักรนั้น ได้แก่ พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร, ม.ล.ปิ่น มาลากุล, ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์, นายบุญมา วงศ์สวรรค์, นายแพทย์อวย เกตุสิงห์, นายแพทย์สมัย จันทวิมล, นายพิชัย รัตตกุล, หม่อมราชวงศ์สุขุมเกษมสันต์, ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร, ดร. ณรงค์ โฉมเฉลา, ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์, ดร. บรรพต วีระสัย,

และนายสด คุรมะโรหิต เป็นต้น.

ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ได้มอบให้นิสิตระดับปริญญาโทผู้หนึ่ง ทำการวิจัยเรื่องเครื่องหมายวรรคตอนกับการอ่านหนังสือของเด็ก. สรุปได้ความว่า หนังสือที่มีเครื่องหมายวรรคตอนนั้นให้เด็กอ่านได้เร็ว และเข้าใจเร็ว, ได้ความครบถ้วนกว่าหนังสือซึ่งไม่มีเครื่องหมายวรรคตอน.

ในปีเดียวกันมีเหตุการณ์เกี่ยวกับการตีความในบทบัญญัติมาตรา ๑๖๑ วรรค ๓ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗, ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ ๑๑/๒๕๑๘ ต้องเสียเวลาถึง ๒ วัน, ในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม และ ๑ สิงหาคม, จึงตกลงกันได้. รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖๑ วรรค ๓ มีความว่า

“กรรมาธิการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร.”

ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้อธิบายให้ที่ประชุมอาจารย์คณะครุศาสตร์ฯ ว่า เพราะสภาไม่มีระเบียบให้ใช้เครื่องหมายวรรคตอนในบทบัญญัติ, จึงเป็นเหตุให้ตีความในบทบัญญัตินั้นได้ ๒ ทาง. ในเรื่องนี้ถ้าใส่เครื่องหมายจุลภาคหน้าคำ “ทั้งหมด” ในบทบัญญัติแล้ว, ก็จะทำให้ความหมายทางหนึ่ง; ถ้าใส่หลังคำ “ทั้งหมด,” ก็จะทำให้ความหมายอีกทางหนึ่ง. แต่ละวิธีจะให้ความหมายต่างกัน.

ประสบการณ์

ความสนใจในเรื่องเครื่องหมายวรรคตอน ทำให้ข้าพเจ้าสอบถามหาความรู้จากผู้อื่นด้วย ดังสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. นักเขียนหนังสือควรช่วยผู้อ่าน. การอ่านหนังสือได้เร็วต้องอาศัยว่าหนังสือนั้นมีเครื่องหมายวรรคตอนกำกับ. คนธรรมดาในสหรัฐอเมริกาหรืออังกฤษจะอ่านได้นาทีละ ๒๕๐ คำ. คนที่ฝึกหัดการอ่านหนังสือเร็ว เช่น ประธานาธิบดีเคนเนดี สามารถอ่านได้นาทีละ ๑,๐๐๐ คำ. ท่านผู้อ่านคงเข้าใจทันทีว่า อ่านภาษาไทยโดยไม่มีเครื่องหมายวรรคตอนช่วยนั้น จะใช้ความเร็วได้ประมานาทีละ ๒๕๐ คำ หนังสือที่อ่านได้ง่ายและเร็ว จะช่วยนักบริหารมากทีเดียว.

๒. ข้าพเจ้าได้สอบถามได้ความว่า ประเทศญี่ปุ่นมีการใช้เครื่องหมายวรรคตอนแบบปัจจุบันประมาณ ๑๐๐ ปีมาแล้ว. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ผลทั้งชาติเพราะสมาคมักหนังสือพิมพ์เป็นองค์กรสำคัญในการส่งเสริมเรื่องนี้. เด็กนักเรียนชั้นประถมจะเห็นเครื่องหมายวรรคตอนในหนังสือเรียน.

๓. ส่วนประเทศจีนนั้น ได้ทราบว่าเป็นต้นใช้เครื่องหมายวรรคตอนในราว พ.ศ. ๒๔๖๒. จีนดำเนินการเรื่องนี้ได้สำเร็จ เพราะนักอักษรศาสตร์ชื่อ “หูซี”. ท่านผู้นี้เป็นผู้คิดภาษาจีนกลางขึ้นโดยจัดการแนะนำให้ใช้ภาษาพูดเป็นภาษาเขียนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนแบบปัจจุบันกำกับทำ

ประโยค; เขาใช้ความพยายามถึง ๑๐ ปี, เดินทางทั่วประเทศ ทำการรณรงค์ แนะนำการใช้เครื่องหมายวรรคตอน. เขาได้อาศัยลูกศิษย์ และสมาคมนักหนังสือพิมพ์เป็นกำลังในการรณรงค์.

๔. เพื่อนร่วมงานชาวออสเตรเลียคนหนึ่ง ในสำนักงานองค์การเอฟ.เอ.โอ. ประจำกรุงเทพฯ เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า พงศาวดารจีนเรื่องสามก๊กนั้น นักแปลชาวอังกฤษ, ก่อนแปลภาษาจีนเป็นภาษาอังกฤษ, ใส่เครื่องหมายวรรคตอนในหนังสือจีนก่อน. ข้าพเจ้าได้ความรู้ไม่นานนักก็ได้มีโอกาสทดลอง, คือ วันหนึ่งหัวหน้าโครงการวิจัยการผลิตยางเกิดขึ้นในรายงานของเจ้าหน้าที่ไทย ๒ คน; ต่างคนต่างแปลไทยเป็นอังกฤษ, ปรากฏว่าเนื้อความที่แปลออกมานั้นใจความไม่ตรงกัน. ข้าพเจ้าก็แนะนำวิธีการที่เพิ่งรู้มานั้นให้เจ้าหน้าที่ไทยต่างคนต่างใส่เครื่องหมายวรรคตอนในหนังสือไทยเสียก่อน. เจ้าหน้าที่ก็ทำตาม. เมื่อใส่เครื่องหมายวรรคตอนได้จังหวะเดียวกัน, ก็แปลได้ความคล้ายกัน, ผลเป็นที่พอใจทั้งคู่แปลและหัวหน้าโครงการวิจัย.

๕. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนช่วยให้การแต่งหนังสือกะทัดรัดขึ้น. เรื่องนี้สำคัญ เพราะส่วนมากนักวิชาการใหม่ๆ มักจะเบื่อบรรยายความเรียงของตน; คิดเสียว่าต้องใช้ได้เสมอ. ข้าพเจ้าเคยแนะนำลูกศิษย์ว่า คำพูดของเขานั้นฟังแล้วเข้าใจตลอด, แต่เมื่อเป็นลายลักษณ์อักษร อ่านแล้วไม่ได้ความ, คือ ใจความไม่ตรงอย่างที่เขาคิด. นักประพันธ์ต่างประเทศบาง

คนใช้เวลาตรวจทานเรื่องที่พิมพ์ ๑๔-๕๐ ครั้ง, เพื่อที่จะได้มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด. ในราชการเวลานี้ หัวหน้างานจะต้องเสียเวลาแก่ประโยค, แก้ววรรคตอน, แก้วสะกดการ์นต์ ฯลฯ ซึ่งเป็นหน้าที่ของเสมียน.

๖. ผู้ที่แต่งหนังสือเรียงความได้ดีนั้น ได้แก่ นักภาษาศาสตร์, พระสงฆ์ชั้นเปรียญ, ผู้พิพากษา, อัยการและทนายความ. นักวิชาการทางวิทยาศาสตร์นั้นน้อยคนได้รับการฝึกหัดในการแต่งหนังสือเรียงความพอ. ดังนั้นในยุคพัฒนาเช่นปัจจุบันนี้ เราจะต้องพัฒนาวิชาการทางวิทยาศาสตร์, เปิดเผยและแลกเปลี่ยนวิชาความรู้ให้บังเกิดประโยชน์แก่คนทั่วไป. เมื่อเครื่องหมายวรรคตอนมีความสำคัญเป็นประโยชน์แก่การถ่ายทอดวิชาการแล้ว, นักวิชาการก็ควรจะได้ฝึกฝนตนเองในเรื่องการเขียนหนังสือด้วย.

๗. ข้าพเจ้าได้อุตสาหะไปหาบราเดอร์ ฟ. อีลเลอร์, ผู้แต่งหนังสือ **ตรุณศึกษา**. เวลานั้นท่านแก่มากแล้ว; ถามท่านว่า “ภาษาอังกฤษ ไม่ใช่ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ได้หรือ” ท่านตอบว่า “ซีรยนต์ไม่ต้องหยุด!” ราชบัณฑิต ดร. วิทย์ ศิวะศรียานนท์ ก็ว่าในการเขียนหนังสือนั้น ต้องทำให้ผู้อ่านมีเวลาหยุดหายใจด้วย.

๘. การหัดพูดและเขียนเป็นประโยคเป็นเรื่องควรปฏิบัติ. ถ้าบกพร่องก็แก้ได้ทันที. เป็นการที่ช่วยการเรียงความ, ใช้ได้ทั้งในภาษาต่างประเทศและภาษาไทย. ข้าพเจ้าได้มีประสบการณ์, คือ ได้สังเกตเห็นว่า บิดามารดาฝรั่งนั้น เขาเป็นธุระในการ

ให้ลูกของเขาพูดเป็นประโยค. ข้าพเจ้าได้เอามาแนะนำแก่เพื่อนๆ และยังได้อบรมหลานๆ ด้วย. เราหัดพูดประโยคสั้นๆ ได้. โดยมากประโยคหนึ่งไม่เกิน ๑๕ คำ. เมื่อถึงเวลาเขียนก็ชินต่อการผูกประโยคและใช้เครื่องหมายหัพภาคลงท้ายประโยคตามหลักไวยากรณ์ด้วย, ความเรียงนั้นก็เป็ประโยคสมบูรณ์. พระราชนิพนธ์ประเภทร้อยแก้วของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ มีลักษณะดังกล่าว. ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเราควรดำเนินตามรอยพระยุคลบาท.

๙. นานาชาติยอมรับนับถือว่าการใช้เครื่องหมายวรรคตอนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเขียนไม่ว่าในลักษณะใด. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนผิดพลาดเป็นสิ่งที่ไม่ดี. การเขียนหละหลวม และมักจะสื่อให้เห็นด้วยว่าแนวความคิดก็หละหลวมด้วย. เราได้ปล่อยให้เขียนหนังสือกันโดยไม่สังวรในเรื่องวรรคตอน และไม่ใช้เครื่องหมายวรรคตอนตามหลักไวยากรณ์, ปรากฏว่าคุณภาพภาษาไทยกำลังเสื่อมลง, จนาราชบัณฑิตยสถานต้องดำริและดำเนินการขออนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยขึ้น.

สรุปการพิจารณา

ประเทศไทยเราสามารถอยู่ได้ และก้าวหน้ามาถึงปัจจุบันนี้ได้ ก็เพราะเรารับเอาศิลปการจากต่างประเทศ และสามารถดัดแปลงให้สมกับความต้องการของเรา. เมื่อเครื่องหมายวรรคตอนแบบปัจจุบันนี้

เราก็ได้ทดลองใช้มาเป็นเวลานานถึง ๖๕ ปีแล้ว, เรายังไม่ได้มีการรณรงค์ ส่งเสริมให้แพร่หลายไปทั่วถึงอย่าง ญี่ปุ่นและจีน. ทุกวันนี้เราอยู่ในสังคม นานาชาติ เราก็ควรที่พยายามทำ ภาษาไทยของเราให้ทั้งคนไทยและ คนต่างชาติได้เรียนเขียนอ่านได้ สะดวกและง่าย ตามแนวในพระราช- นิยมในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว. พระราชนิพนธ์ในเรื่อง เครื่องหมายวรรคตอนเป็นอมตะ, เป็น เรื่องที่ลึกลับยาก. เมื่อเราจะทู่เมกกำลัง ในการพัฒนาการเกษตร, อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี, เราก็ต้องจัดให้ภาษา ของเราเป็นกำลังในการพัฒนาด้วย.

เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นเรื่องระดับชาติ. รัฐบาลมีสถาบัน ทรงคุณวุฒิมากพอที่จะให้คำแนะนำ และดำเนินการได้, และยังคงขอความร่วมมือองค์กรบำเพ็ญประโยชน์ให้ ร่วมมือได้อีก. ราชบัณฑิตยสถาน, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกรมการตรวจรักษาสุรณธรรมจะเป็น แกนสำคัญในเรื่องนี้. ข้าพเจ้ามีความ เห็นดังต่อไปนี้ :-

๑. รัฐต้องมีนโยบายหลัก: นโยบายที่จะให้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ เรียน, เขียนและอ่านได้ง่าย, ผู้แต่ง หนังสือจักต้องมีอุดมการณ์ว่า เขียน เพื่อให้คนอ่านเข้าใจด้วย; การเขียน เป็นประโยค, มีวรรคมีตอน, และใช้

เครื่องหมายหัพภาคลงท้ายประโยค นั้นเป็น, เป็นเป้าหมาย, แสดงว่าเขียน หนังสือถูกต้องตามหลักไวยากรณ์.

๒. นโยบายที่เป็นธรรม คือ ไม่มีการบังคับประชาชน. รัฐต้องเข้าใจ หาวิธีการชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติตาม ได้ โดยการอบรม ถ่ายทอด ความรู้และการประชาสัมพันธ์ทาง สื่อมวลชน.

๓. รัฐยอมมีอภิสิทธิ์ที่จะกำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งรัฐวิสาหกิจ, ฝึกฝนตนเองในการใช้เครื่องหมาย วรรคตอน, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องหมายหัพภาค, เพื่อเป็นตัวอย่างนำ ประชาชน. ทั้งนี้ให้มีกำหนดระยะเวลาพอสมควร.

ความจริงแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้ เรื่องการใช้เครื่องหมายวรรคตอนไว้ มากพอการแล้ว แต่ยังไม่กล้าใช้, เพราะผู้ใหญ่ระดับบังคับบัญชายังไม่ แสดงว่านิยมใช้. เครื่องหมายที่ยากรองจากหัพภาค ก็คือ จุลภาค, ซึ่งผู้ ใช้จักต้องตัดสินใจเอง.

๔. รัฐควรให้กรมวิชาการของ กระทรวงศึกษา ส่งเสริมให้หนังสืออ่าน ในโรงเรียนชั้นประถมใส่เครื่องหมาย วรรคตอน, เพื่อให้เด็กเห็นและเข้าใจ แต่เบื้องต้น; ส่งเสริมให้มีการเขียน ตำราออกจำหน่าย.

กรมการตรวจรักษาสุรณธรรมก็จะ ช่วยกรมวิชาการได้มากในเรื่องนี้.

๕. รัฐควรส่งเสริมให้มีการอบรม การใช้เครื่องหมายวรรคตอนให้ถึง ชนบท. องค์กรที่จะเป็นกำลัง คือ คณะ ลูกเสือแห่งชาติและลูกเสือชาวบ้าน. เริ่มต้นด้วยการอบรมผู้บังคับบัญชา ลูกเสือก่อน, แล้วถ่ายทอดไปยังลูกเสือ ในโอกาสที่มีการอบรมลูกเสือ. ข้าพเจ้าเคยมีประสบการณ์มากกับผู้ บังคับบัญชาของลูกเสือสามัญ และ ลูกเสือวิสามัญแล้ว, จึงเชื่อว่าลูกเสือ แห่งชาติจะเป็นกำลังในเรื่องการถ่ายทอดความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอน ได้. สำคัญอยู่ที่ต้องหาผู้ทรงคุณวุฒิมา วางแนวการอบรมเท่านั้น.

๖. ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะเรียน ไว้ในที่นี้ว่า ราชบัณฑิตยสถานได้ กำลังดำเนินการขอให้คณะรัฐมนตรี แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ ภาษาไทย. กรรมการชุดนี้จะได้ทำงาน ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ ในเรื่องการใช้เครื่องหมาย วรรคตอนด้วย. นอกจากนั้น ข้าพเจ้ายังได้ทราบแนวว่าราชกรีฑา สโมสร, ซึ่งมีคณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจเพื่อร่วมงานสมโภชกรุง รัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี, ก็กำลังจะให้ เงินแก่ราชบัณฑิตยสถาน เพื่อให้ ดำเนินงานขั้นต้นของกิจกรรมการใช้ เครื่องหมายวรรคตอนได้เกิดผลใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ในงานสมโภชกรุง รัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี.